

УДК 782+78.072.2

DOI <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2021-33-1-15>*Андрій Анатолійович Галавай*

ORCID: 0000-0002-6453-5739

аспірант кафедри виконавського мистецтва

Навчально-наукового інституту мистецтв

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

andrew_ag@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ЗДІЙСНЕННЯ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ ВОКАЛЬНИХ ВИКОНАВСЬКИХ ІНТЕРПРЕТАЦІЙ ОПЕРНОЇ МУЗИКИ (ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ПРИЙОМУ НОТАЦІЇ АУДІОЗАПІСУ)

Мета роботи – розглянути використовувані методики порівняльного аналізу інтерпретацій у музикознавстві та вокальному виконавстві, спробувати запропонувати на цій основі алгоритм здійснення комплексного порівняльного аналізу виконавських інтерпретацій оперної вокальної музики з нотними розшифровками як для науково-теоретичних досліджень, так і для практично-педагогічних потреб. **Методологія дослідження** ґрунтується на описовому, системному, порівняльному методах, аналізі та синтезі, методах аналізу інтерпретації та виконавському аналізі. **Наукова новизна** полягає в обґрунтуванні необхідності вироблення комплексної методики порівняння оперних вокальних інтерпретацій. На основі розглянутих схем та форм аналізу виконавських інтерпретацій запропоновано алгоритм здійснення порівняльного аналізу вокальних виконавських інтерпретацій (із використанням прийому аудіозаписів виконання твору). **Висновки.** На основі розгляду широкого кола публікацій, присвячених порівняльному інтерпретаційному аналізу в різних видах виконавства, встановлено, що ця проблематика більш розроблена в інструментальному виконавстві та що є необхідність аплікації цього досвіду до потреб оперно-вокального жанру. У результаті синтезу низки ідей розглянутих робіт розроблено алгоритм здійснення комплексного порівняльного аналізу інтерпретацій оперно-вокальної музики з використанням нотних розшифровок записів виконання творів (зокрема, для потреб вердівського баритонового репертуару). Запропонований алгоритм порівняльного аналізу виконань реалізується п'ятьма послідовними стадіями, що містять визначення твору та підготовку нотного матеріалу, вибір виконавців та записів, прослуховування та створення нотних розшифровок виконань, їх зіставлення та порівняльний аналіз, підбиття підсумків. Наведено приклади

застосування нотації аудіозаписів, котрі демонструють можливості застосування техніки. Перспективи поглиблення методу полягають у використанні сучасних технологій. Доцільним видається також його застосування в педагогічній діяльності під час написання студентських робіт та на практичних заняттях із фахових дисциплін.

Ключові слова: виконавська інтерпретація, порівняльний аналіз інтерпретацій, нотна розшифровка виконання, нотація аудіозаписів, інтерпретація оперної музики.

Halavai Andrii Anatoliiovych, Postgraduate at the Performance Art Department of the Institute of Arts of Vasyl Stefanyuk Precarpathian National University

Actual questions of theory and practice of vocal performance interpretations' comparative analysis realization in opera music (with the appliance of audio recording's notation technique)

Objective. The aim of the work is to review the used methods of interpretation comparative analysis in musicology in general and vocal performance particularly, try to propose on this basis an algorithm of realizing of the complex comparative opera vocal music performance interpretation analysis both for the needs of scientific-theoretic researches and practical pedagogic purposes.

The methodology of the research is based on descriptive, system, comparative methods, analysis and synthesis, performance analysis and the analysis of interpretations. **The scientific novelty** lies in the substantiation of the necessity of opera vocal interpretations complex algorithm development. On the basis of considered schemes and forms of performance interpretation analysis the algorithm of Comparative analysis of interpretation making (with the appliance of the notation of performance of recorded piece) is proposed. **Conclusion.** Based on wide amount of publications dedicated to the comparative interpretation analysis in different spheres of performance it is clarified, that this problem is significantly more developed in instrumental music and the necessity of the appliance of this experience to the needs of opera vocal genre exists. As a result of synthesis of the reviewed ideas the algorithm of complex comparative analysis of opera-vocal music interpretations with the appliance of recordings' score decoding is proposed (especially for the needs of Verdi baritone repertoire). Suggested algorithm of comparative analysis is realized in five consecutive stages, which include choice of the composition and score material preparation, selection of performers and audio recordings, auditions and performance score note decoding making, juxtaposition and comparison of those decoding, conclusion making. The examples of the appliance of the audio recording notation that demonstrate the possibilities of this technique are presented. The perspectives of the method's upgrading consist in using contemporary technologies. Its application for pedagogical activity in students' papers writing and the speciality practical classes also seems advisable.

Key words: performance interpretation, comparative interpretational analysis, scores decoding of performance, notation of the audio recordings, opera music interpretation.

Актуальність теми дослідження. Виконавський складник теоретичного та історичного вокального музикознавства зіштовхується з браком досліджень, що базуються на аналізі реальних виконавських інтерпретацій (як живих, так і зафіксованих на аудіо чи відео). Традиційно цей аспект є предметом музичної критики, де у формі статті журналіст-оглядач газети чи журналу дає рецензію на виступ того чи іншого виконавця. Стиль таких рецензій частково науково-аналітичний, а частково публіцистичний. На більш науковий стиль аналізу виконавства можна натрапити в монографіях, присвячених творчості видатних співаків. Однак і в таких роботах методологічний апарат дослідження виконавства розроблений часто недостатньо.

У мистецтві, як і в багатьох інших галузях, прийнято орієнтуватися на кращі зразки. Тому музикознавству необхідний інструментарій для аналізу вокальної виконавської інтерпретації майстрів минулого й сьогодення. Найбільш комплексним методом пізнання в музикознавстві є музичний аналіз. Виконавський аналіз твору – один із його видів. Однак сама назва вже говорить про те, що об'єктом дослідження є не реально здійснене виконавське тлумачення твору, а дослідження виконавцем твору з метою його виконання. Виконавський аналіз часто передує виконанню твору. Аналіз виконання зі сторони здійснюється постфактум. Тому актуальним є питання розмежування цих методів, їх диференціації.

Перспективи застосування порівняльного аналізу інтерпретацій у вокальному жанрі значні. Спочатку в наукових дослідженнях (для зіставлення виконавських стилів, ілюстрації явищ виконавської моди, дослідження еволюції традицій оперного виконавства), а потім для більш наочної характеристики індивідуального творчого портрету того чи іншого співака. Значними є перспективи порівняльного аналізу інтерпретацій і в галузі вокальної педагогіки. На нашу думку, порівняльні аналізи виконань могли би бути рекомендовані студентам для використання у їхніх курсових та дипломних роботах, на заняттях із предмета «Теорія виконавського мистецтва» тощо.

Мета дослідження – розглянути уживані методики порівняльного аналізу інтерпретацій у музикознавстві та вокальному виконавстві, запропонувати на цій основі алгоритм здійснення комплексного порівняльного аналізу виконавських інтерпретацій оперної вокальної музики з нотними

розшифровками як для потреб науково-теоретичних досліджень, так і для практично-педагогічних потреб.

Наукова новизна полягає в обґрунтуванні необхідності вироблення комплексної методики порівняння оперних вокальних інтерпретацій. На основі розглянутих схем та форм аналізу виконання запропоновано алгоритм здійснення порівняльного аналізу вокальних виконавських інтерпретацій (із використанням прийому нотації аудіозаписів виконання твору).

Виклад основного матеріалу. Інтерпретація виконавцем авторського тексту музичного твору є процесом творчим. В академічній музиці сьогодення загальноприйнятою вважається виконавська парадигма близького до нот виконання музики (скриптуальний академізм). Однак будь-яке найточніше слідування авторським указівкам усе ж залишає широкий простір для співтворчості виконавця. Дослідження реального живого виконавства (зокрема, в застиглій формі аудіозапису) є не менш актуальною проблемою, ніж музичний аналіз самого твору. Однак практика виконавства досить часто випадає з поля зору науковця. У всякому разі досліджень виконавства і виконання значно менше, ніж досліджень самої музики. Певним чином це можна пояснити більшою практичною складністю здійснення аналізу виконавства. Твір в інтерпретації музиканта чи співака існує лиш тоді, коли виконується. Відповідно, вивчати виконавське прочитання твору дослідник може лише звертаючись до своєї пам'яті. У такий спосіб працюють музичні критики та оглядачі, котрі пишуть рецензії на концерти та оперні вистави. Не ставлячи під сумнів їх професіоналізм, мусимо зазначити, що такий аналіз приречений на деякий суб'єктивізм та апеляцію до авторитету.

Виходом із цієї ситуації може бути використання аудіозаписів як зафіксованих варіантів інтерпретації. Зрозуміло, що кожне виконання одного і того ж твору одним і тим же виконавцем відрізнятиметься. Однак у записі твору характерні риси виконавства того чи іншого співака все ж можуть бути простежені. Зіставляючи виконання твору з оригінальним нотним текстом та з іншими виконаннями, ми можемо досить чітко визначити й описати стиль, прийоми та інші особливості кожного виконавця. Із цього й починається проблематика порівняльного аналізу виконавських інтерпретацій.

Очевидно, що для дослідницьких процесів вищеописаного типу потрібна певна методика, певні прийоми. Розгляду

наявних у науковій літературі підходів і принципів такого порівняльного аналізу та внесення деяких власних доповнень, уточнень, пропозицій щодо алгоритму здійснення компаративістських досліджень виконань оперної вокальної музики присвячена ця стаття.

У контексті вищесказаного перед нами постають питання щодо теоретичного окреслення та обґрунтування таких досліджень, з одного боку, та розробка чітких алгоритмів їх практичного застосування до вокальної музики – з іншого.

Очевидно, що дослідження виконавства має належати до сфери інтерпретології як галузі музикознавства, що вивчає виконавські інтерпретації. Дослідниця А. Малінковська зазначає, що інтерпретологія включає низку аспектів, як-от «методико-теоретичний, технологічний (зокрема, порівняльний аналіз зразків інтерпретацій музичних творів)» [5, с. 12]. Цей аспект інтерпретології особливо актуальний у контексті окресленої тематики.

Методико-теоретичним проблемам інтерпретології (зокрема, компаративістиці інтерпретацій музичних творів в інструментальній музиці) присвячені роботи А. Алексеєва [1], Г. Бошук [2-3], К. Тимофєєвої [10], С. Попової [7], М. Смірної [8], А. Малінковської [5], Д. Щіріна [13], Т. Шевченко [11], С. Карась [4], В. Шекалова [12].

Порівняльний аналіз інтерпретацій поступово починає застосовуватися в музично-педагогічному процесі. Г. Бошук є автором навчальної дисципліни під назвою «Порівняння інтерпретацій» [2]. С. Попова наводить низку форм проведення порівняльного аналізу інтерпретацій у фортепіанній педагогіці:

- прослуховування без нот, загальний аналіз інтерпретацій;
- порівняльний аналіз (далі – П. а.) після попереднього теоретичного аналізу твору;
- П. а., спрямований на певні виконавські сторони (темп, агогіка, тембр);
- П. а. після вивчення (у процесі вивчення) твору;
- П. а. інтерпретації одним і тим же виконавцем у різні періоди концертної діяльності;
- П. а. як спосіб вивчення різних виконавських стилів;
- музична вікторина – упізнати виконавця за інтерпретацією;
- перегляд відеоресурсів для виявлення рис виконання, прийомів та манери гри [7, с. 214].

Ці форми мають інтерактивний характер і призначені для реалізації на практичних заняттях. С. Попова зазначає, що метод порівняльного аналізу інтерпретацій «несе в собі великі можливості розвитку (збагачує слуховий досвід, всесторонньо розвиває музичний слух, емоційність, тонкість, глибину сприйняття музики, художній смак, позитивно впливає на мотивацію тих, хто навчається, виховує не лише учня-виконавця, а й грамотного, чуткого слухача» [7, с. 214]. Утім і для наукового аналізу в письмовій вигляді деякі форми можна почерпнути.

Особливу цінність у контексті дослідження виконавських інтерпретацій має, на нашу думку, методика графічного аналізу нотного тексту і його звукового відтворення під назвою «Виконавська партитура ремарок», запропонована Т. Шевченко [11, с. 83]. Дослідниця застосовує розробки О. Сокола [9] щодо питання виконавських ремарок до практичних завдань компаративістських досліджень виконавських інтерпретацій. «Виконавська палітра» Т. Шевченко є графічним зіставленням різних виконань одного і того ж твору, що робить результати порівняльного аналізу інтерпретацій більш наочними.

Як бачимо, цей метод більше описаний і використовується для інструментальної музики, зокрема фортепіанної. В інструментальному виконавстві накопичений значний досвід проведення порівняльного аналізу інтерпретацій, зокрема, з вставками нотних розшифровок записів виконань.

У вокальному виконавстві робіт такого типу значно менше, і наукова компаративістика оперних вокальних інтерпретацій представлена меншою кількістю публікацій. Хронологічно першою, очевидно, є робота У. Кратчфілда «Орнаментика у Верді (фонографічний доказ)» [16]. Американський диригент та теоретик здійснює аналіз та нотну розшифровку великого масиву ранніх фонографічних записів арій з опер Дж. Верді у виконанні найбільш значущих виконавців початку ХХ століття. Кратчфілд досліджує вокальне орнаментування та імпровізацію як явище, яке внутрішньо властиве традиціям італійської опери як інституту. Дослідження записів і нотна розшифровка в згаданій статті є доказом певних неписаних традицій вокальної свободи, що була властива оперному виконавству, поступово зазнала значної редукції у ХХ столітті.

Не можна оминати увагою дослідження Ендрю Бріггса [15]. У своїй роботі на здобуття ступеня доктора філософії

дослідник з Арізони аналізує імпровізаційні інваріанти виконання арії Фігаро з опери Дж. Верді «Севільський цирульник» відомими співаками-баритонами. Дзеркальним відображенням роботи Е. Бріггса є стаття «Виконавсько-інтонаційний аналіз каватини Розіни» Е. Моревої та О. Пеньковської [6]. Дослідниці здійснюють нотну розшифровку виконання каватини п'ятьма виконавицями з метою зіставлення інтонаційних та орнаментально-імпровізаційних особливостей виконання. Прикметно, що в статті ця методика дослідження називається, як видно з назви, порівняльно-інтонаційним виконавським аналізом.

Методом нотації грамзапису називає свою нотну розшифровку виконання Ф. Шаляпіним сцени з курантами з опери «Борис Годунов» М. Мусорського болгарський дослідник Б. Ятіч у монографії, присвяченій видатному басу [14, с. 341–343]. У такий спосіб автор демонструє відмінність реальної інтерпретації від нотного тексту композитора. Вищеперелічені роботи є чи не вичерпним списком відомих нам досліджень оперних вокальних інтерпретацій, де використано прийом нотації аудіозаписів виконання (нотної розшифровки).

Зважаючи на порівняно невелику кількість публікацій, у цій галузі є низка проблем. Першою з них є нечіткість окреслення методу чи його назви. Так, у статті Е. Моревої цей аналіз має назву порівняльно-інтонаційного виконавського. У роботі Е. Бріггса бачимо назву «дослідження виконавської практики». У. Кратчфілд взагалі не називає свій метод аналізу якимось конкретно, а в назві фігурує «фонографічний доказ». На нашу думку, в цих розбіжностях є не лише причини термінологічні. Видається доцільним чітко відділити порівняльний аналіз інтерпретацій від виконавського. У фортепіанній порівняльній інтерпретології назви «порівняння інтерпретацій» та «порівняльний аналіз виконання» є усталеними.

Іншою проблемою вокальної виконавської компаративістики, на наш погляд, є недостатня розробленість методики здійснення порівняльного аналізу інтерпретацій із використанням нотації аудіозаписів. Кожен дослідник використовує у дослідженнях власний інструментарій, тому питання алгоритму здійснення такого аналізу залишається поза увагою.

На нашу думку, чи не найбільший ресурс для «об'єктивізації» опису виконання у процесі порівняння виконавських

інтерпретації становить слуховий аналіз із нотною розшифровкою запису виконання (нотація аудіозапису). Ця техніка унаочнює, фіксує знаками конкретні особливості виконавської інтерпретації, має більшу частку точності, аніж просто словесний опис. Найбільш актуальним є використання цієї методики в контексті досліджень вокальної орнаментации, що і пояснює його застосування у вищезгаданих роботах У. Кратчфілда, Е. Брігса, Е. Моревої та О. Пеньковської. Визначальною особливістю цих досліджень є спрямованість від реального виконання твору до нотного тексту (здійснення нотної розшифровки виконання, використання нотних знаків, слів, ремарок для графічного відображення особливостей інтерпретації кожного співака). На наш погляд, ця форма аналізу інтерпретації більш містка і наочна, ніж просто словесна, а також може бути суттєвим доповнення першої.

Однак технологічно спосіб здійснення такого порівняння з розшифровками не описаний у науковій чи педагогічній літературі. Тобто кожен дослідник використовує цей інструментарій на власний розсуд. Саме тому розробка цієї методики порівняння інтерпретацій має велике теоретичне та практичне значення. Для нас необхідність вивчення та розширення методів подібного порівняльного аналізу зумовлена перспективою застосування її до вердіївського баритонового репертуару, що становить коло наших наукових інтересів.

Ураховуючи вищенаведені аргументи та аналіз досвіду зазначених публікацій, можна запропонувати такий алгоритм порівняльного аналізу з використанням техніки нотації аудіозаписів:

- 1) визначення твору (арії), підготовка нот;
- 2) вибір виконавців та збирання записів;
- 3) прослуховування та створення нотних розшифровок виконань;
- 4) зіставлення розшифровок, власне порівняльний аналіз;
- 5) підбиття підсумків порівняльного аналізу.

Перший пункт особливих коментарів не потребує. Щодо підготовки нот, то з власного досвіду можна запропонувати набрати згідно з оригіналом композитора лише вокальну лінію. Потрібно заготувати достатню кількість таких робочих друкованих примірників.

Вибір виконавців часто зумовлений темою дослідження (**другий пункт**). Однак для широких порівняльних аналітичних робіт пропонуємо вибирати достатньо виконавців із різних

часових періодів. Вибір виконавців також може бути значно зумовлений наявністю та доступністю записів виконання. Е. Брігс у виборі керується виконавців критерієм успішності їхньої кар'єри. Зокрема, він відбирав для аналізу записи виконавців, що виконували партію Фігаро в театрах Ла Скала та Метрополітен-опера [15, с. 1].

Ми наполягаємо на винятковій важливості **третього пункту**, він водночас є досить трудомістким. Прослуховувати кожен запис, очевидно, слід неодноразово (для внесення значної кількості ремарок і умовних позначень).

У нотних розшифровках важливо позначати:

– зміни в тексті мелодичної лінії, орнаментацийні вставки, вставні ноти тощо (рисунки 1–3);

e fol - li -

Рисунок 1.

Ah no!

Рисунок 2.

Ah no!

Рисунок 3.

– метроритмічні особливості, розтягнення чи стиснення музичної тканини, паузи, цезури, дихання, прискорення й уповільнення, фермати тощо (рисунки 4–5);

Рисунок 4.

Рисунок 5.

– особливості і характер звука (світлий, темний), динаміку, інші ефекти, регістри, прикриті/відкриті ноти (рисунки 6–8);

Рисунок 6.

Рисунок 7.

Рисунок 8.

– особливості артикуляції (штрихи, акценти, глісандо (вокальне портаменто), дикцію, вимову, фразування) (рисунки 9–11);

- ri sia - mo!

Рисунок 9.

con riso

bel - lo,

Рисунок 10.

is - ser buf - fo ne!

Рисунок 11.

Вищенаведені приклади (рисунки 1–11) взяті для ілюстрації з наших розшифрувань із порівняльного дослідження інтерпретацій арії Ріголетто «Parì siamo» Дж. Верді.

Після здійснення розшифрувань настає стадія власне порівняльного аналізу (**четвертий пункт**). Представлення результатів порівняльного аналізу можливе у формі таблиць. Одним із прикладів такого наочного способу є вищезгадана виконавська партитура ремарок Т. Шевченко. Утім важливим нам видається і просте зіставлення отриманих нотацій аудіо-записів виконань. Здійснюється зіставлення такт за тактом розшифровок різних виконавців та авторського оригіналу. Значні розбіжності та відхилення фіксуються.

Результатом такого порівняльного аналізу стає певний аналітичний текст з описом виконання, із наведенням прикладів

у вигляді нотних вставок, виявленими закономірностями та несподіваними особливостями інтерпретації (**п'ятий пункт**).

Практичне застосування методу планується опублікувати в подальшому компаративістському дослідженні інтерпретацій вердіївського баритонного репертуару. Очевидною перспективою розвитку методу, на нашу думку, є використання цифрових технологій. На такий наочний спосіб часто можна натрапити в аналітичних відеороликах на сайті Youtube.com, коли синхронно зі звуковою доріжкою (музикою) на екрані демонструється нотний текст зі специфічними позначеннями. Такий варіант має великий потенціал до використання в музичній педагогіці (завдяки наочності).

Висновки. Підсумовуючи, можемо зауважити, що методика наукового порівняльного аналізу виконавських інтерпретацій в оперно-вокальному жанрі менш розвинута, аніж в інструментальному, зокрема фортепіанному. Наявні дослідження виконань із нотними розшифруваннями стосуються певних окремих сторін виконавства (зокрема, орнаментування та виконавської імпровізації). З огляду на відсутність системних наукових компаративістських досліджень оперно-вокального виконавства, виникає потреба в розробці алгоритму та інструментарію здійснення порівняльного аналізу виконань. У цьому контексті на основі низки доступних публікацій та власного досвіду нотних розшифровок виконання нами запропоновано схематичний план здійснення такого порівняльного аналізу для потреб оперно-вокального виконавства. У цьому питанні можна використати також досвід із царини фортепіанного виконавства, де проблематика порівняння виконань є більш розробленою. Важливим, на наш погляд, є й вироблення таблиці умовних позначень (ремарок) для позначення особливостей інтонаційних, артикуляційних, динамічних та інших особливостей оперних вокальних інтерпретацій. Вирішенню окреслених теоретичних проблем мають слугувати подальші дослідження з вокальної виконавської компаративістики.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеев А.Д. Интерпретация музыкальных произведений (на основе анализа искусства выдающихся пианистов XX века): учебное пособие по курсу «История фортепианного искусства». Москва : Гос. муз.-пед. ин-т им. Гнесиных, 1984. 92 с.
2. Бошук Г.А. Сравнение интерпретаций. Учебная программа. URL.: https://kgik1966.ru/sveden/files/33_Sravnenie_interpretaciy_2017.pdf

3. Бошук Г. Сравнительный анализ исполнительских трактовок (На примере прелюдии соль минор С.В. Рахманинова) / Современные аудиовизуальные технологии в художественном творчестве и высшем образовании : XIII Всероссийская научно-практическая конференция, 27 марта 2021 г. Санкт-Петербург : СПбГУП, 2021. С. 61–62. URL: https://www.gup.ru/upload/iblock/3a2/brgiui_yercfyg_fvjsozwrwf_2021.pdf

4. Карась С. Порівняння інтерпретацій прелюдії і фуги gis-moll Й.С. Баха баяністами-акордеоністами Я. Олексівим та І. Квашевичем. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2014. Вип. 8. С. 107–116. URL: http://dspu.edu.ua/sites/youngsc/AQGS/2014_8/Art/107-116.pdf

5. Малинковская А.В. Исполнительская интерпретация музыкального произведения как объект исследования: к вопросу о доказательности теоретического суждения. *Музыкальное искусство и образование / Musical Art and Education*, 2020, № 4. URL: <http://musart-edu.ru/wp-content/uploads/2021/01/2020-4-09.pdf>

6. Морева Е.А., Пеньковская О.М. Сравнительно– интонационный исполнительский анализ каватины. Розины из оперы. Дж. Россини «Севильский цирюльник». *Таврический научный обозреватель*. №. 7 (июль 2016). Ялта : Межрегиональный институт развития территорий, 2016.

7. Попова С. К вопросу о сравнительном анализе интерпретаций в фортепианной педагогике. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/k-voprosu-o-sravnitelnom-analize-interpretatsiy-v-fortepiannoy-pedagogike/viewer>

8. Смирнова М.В. В. Горовиц играет музыку С. Рахманинова: опыт сравнительного анали за интерпретаций. *Вестник Академии Русского балета имени А.Я. Вагановой*. 2015. (3). С. 246–250. URL: <https://vaganov.elpub.ru/jour/article/view/111>

9. Сокол О.В. Виконавські ремарки, образ світу і музичний стиль. Одеса : Астропринт, 2015. 272 с.

10. Тимофеева К. Интерпретология в системе современного музыкознания. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. 2011. Вип. 32. С. 177–187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pvmp_2011_32_18

11. Шевченко Т.А. Соната-воспоминание как вершина авторской символики Н. Метнера. *Музичне мистецтво і культура*. 2019. Випуск 29 книга 2, С. 72–85

12. Шекалов В.А. Сравнительный анализ различных исполнительских интерпретаций как метод музыкального воспитания. URL: <http://art-education.narod.ru/Interpet.htm>

13. Щирин Д.В. Сравнительный анализ исполнительских интерпретации как метод активизации музыкального мышления в педагогическом процессе. *Pedagogical Journal*. 2020, Vol. 10, Is. 1A URL <http://publishing-vak.ru/file/archive-pedagogy-2020-1/70-shchirin.pdf>

14. Ятич Б. Шаляпин против Эйфелевой башни ; пер. Н. Вагановой. Минск : Четыре четверти, 2013. 500 с.

15. Briggs, A. «Largo al factotum» from Gioachino Rossini's *Il barbiere di Siviglia*: A Study of Ornamentation and Performance Practice.

URL <https://core.ac.uk/download/pdf/79572708.pdf> (Last accessed: 18.09.2021).

16. Crutchfield, W. Vocal Ornamentation in Verdi: The Phonographic Evidence. *19th Century Music*. № 7(1), 3-54. URL <https://vdocuments.mx/crutch-field-vocal-ornamentation-verdi.html> (Last accessed: 18.09.2021).

REFERENCES

1. Alekseyev A. (1984) interpretation of musical compositions (on the basis of great XX century pianists' art analysis. Moscow [in Russian].

2. Boshuk G. (2017) Comparison of interpretations. Studying program. [in Russian]. URL: https://kgik1966.ru/sveden/files/33_Sravnenie_interpretaciy_2017.pdf

3. Boshuk G. (2021) The comparative analysis of performance interpretations (with the example of g-moll prelude by S. Rakhmaninov). St. Petersburg. [in Russian]. URL: https://www.gup.ru/upload/iblock/3a2/brgjui_yepcfiyg_fvjsozwrwf_2021.pdf

4. Karas G. (2014) The comparison of J.S. Bach's Gis moll prelude and fugue interpretation by Y. Oleksiv and I. Kvashevich. Actual questions of humanitarian sciences. № 8, P. 116 [in Ukrainian]. URL: http://dspu.edu.ua/sites/youngsc/AQGS/2014_8/Art/107-116.pdf

5. Malinkovskaia A. (2020) Performance interpretation of musical composition as an object of research. *Musical Art and Education*, № 4. [in Russian]. URL: <http://musart-edu.ru/wp-content/uploads/2021/01/2020-4-09.pdf>

6. Moreva A., Penkovskaia O. (2016) Comparative intonational performance analysis of Rosina's cavatina in G.Rossini's opera "The barber of Sevilla". *Yalta Tavric scientific reviewer*, №. 7 [in Russian].

7. Timofeyeva K. (2011) Interpretology in the system of contemporary musicology. Problems of art, pedagogy, theory and practice of education interaction. Vol. 32, p. 177–187. [in Russian]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pvmp_2011_32_18

8. Shekalov V. Comparative analysis of various performance interpretations as a method of musical education. [in Russian]. URL: <http://art-education.narod.ru/Interpet.htm>

9. Shchirin (2020) Comparative analysis of performance interpretations as a method of musical thinking activation in the pedagogical process *Pedagogical Journal*. Vol. 10, Is. 1A [in Russian]. URL: <http://publishing-vak.ru/file/archive-pedagogy-2020-1/70-shchirin.pdf>

10. Popova S. To the question of comparative interpretation analysis in piano pedagogy [in Russian]. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/k-voprosu-o-sravnitelnom-analize-interpretatsiy-v-forte-piannoy-pedagogike/viewer>

11. Smirnova M. (2015) Horowitz plays the music of S. Rachmaninov: the experience of comparative interpretation analysis. *Bulletin of the Academy of Russian Ballet named after A.Vaganova*. №3, p. 246-250.

[in Russian]. URL: <https://vaganov.elpub.ru/jour/article/view/111> (дата обращения 22.10.2018)

12. Sokol A. (2015) Performing remarks, the image of the world and themusical style. Odesa: Astroprint. 272p. [in Ukrainian]

13. Shevchenko T. (2019) Sonata-Remembrance as the pinnacle of N. Metner's author's symbolism Musical art and culture № 29 book2, P. 72-85 [in Russian].

14. Yatch B. (2013) Shaliapin against the Eiffel tower. Minsk: «Chetyre chetverti» 500 p. [in Russian].

15. Briggs A. (2014) «Largo al factotum» from Gioachino Rossini's Il barbiere di Siviglia: A Study of Ornamentation and Performance Practice. A Research Paper Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Musical Arts. URL <https://core.ac.uk/download/pdf/79572708.pdf>

16. Crutchfield W. (1983) Vocal Ornamentation in Verdi: The Phonographic Evidence. 19th Century Music. №. 7(1), 3-54. URL <https://vdocuments.mx/crutch-field-vocal-ornamentation-verdi.html>